

Solidarna Polska

Warszawa, dnia 27 sierpnia 2013 r.

Pani

Ewa Kopacz

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP, niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy Pana posła Patryka Jaki.

USTAWA

z dnia 2013 r.

o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Uznając, że system władzy komunistycznej opierał się głównie na rozległej sieci organów bezpieczeństwa państwa, spełniającej w istocie funkcje policji politycznej, stosującej bezprawne metody i naruszające podstawowe prawa człowieka, stwierdzając, że wobec organizacji i osób broniących niepodległości i demokracji dopuszczano się zbrodni przy jednoczesnym wyjęciu sprawców spod odpowiedzialności i rygorów prawa,

dostrzegając, że funkcjonariusze organów bezpieczeństwa pełnili swoje funkcje bez ponoszenia ryzyka utraty zdrowia lub życia, korzystający przy tym z licznych przywilejów materialnych i prawnych w zamian za utrwalenie nieludzkiego systemu władzy,

uznając, że samozwańcza Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego służyła utrwalaniu systemu komunistycznego w Polsce,

biorąc pod uwagę prawomocne orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, w którym stwierdził, iż funkcjonariusze organów bezpieczeństwa PRL pracowali dla aparatu bezpieczeństwa wzorowanym na sowieckim KGB, porównując służby bezpieczeństwa PRL do Stasi i Securitate i przypominając, że wszystkie te formacje powstały po to, aby łamać prawa człowieka,

wyróżniając postawę tych funkcjonariuszy i obywateli, którzy ponosząc wielkie ryzyko stanęli po stronie wolności i krzywdzonych obywateli

- kierując się zasadą sprawiedliwości społecznej wykluczającą tolerowanie i nagradzanie bezprawia, Parlament Rzeczypospolitej Polskiej uchwała co następuje:

Art. 1

W ustawie z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. 2004, Nr 8, poz. 66 j.t.) po art. 15a dodaje się art. 15b w brzmieniu:

„Art. 15b. W przypadku osoby, która była członkiem Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego, emerytura wynosi 0,25% podstawy wymiaru za każdy rok służby w Wojsku Polskim po dniu 8 maja 1945 r.”.

Art. 2

W ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2004, Nr 8, poz. 67 z późn. zm.) w art. 15b w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) 0,25% podstawy wymiaru – za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990;

2) 0,92% podstawy wymiaru – za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4.”.

Art. 3

1. W stosunku do osób będących członkami Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego organy emerytalne właściwe według przepisów ustawy, o której mowa w art. 1, dokonają z urzędu ponownego ustalenia prawa do świadczeń i wysokości świadczeń, przy czym złożenie do sądu odwołania od decyzji organu emerytalnego nie wstrzymuje wykonania decyzji.

2. W przypadku osób, w stosunku do których z informacji, o której mowa w art. 13a ustawy, o której mowa w art. 2, wynika, że pełniły służbę w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów i które w dniu wejścia w życie ustawy otrzymują świadczenia przyznane na podstawie ustawy, o której mowa

w art. 2, organ emerytalny właściwy według przepisów ustawy, o której owa w art. 2, wszczyna z urzędu postępowanie w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczeń i wysokości świadczeń, przy czym złożenie do sądu odwołania od decyzji organu emerytalnego nie wstrzymuje wykonania decyzji.

3. Wypłata świadczeń ustalonych zgodnie z ust. 1 i 2 następuje od dnia 1 stycznia 2014 r.

Art. 4

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie celu ustawy.

Przedstawiony projekt ustawy jest odpowiedzią na apele osób poszkodowanych przez działalność organów bezpieczeństwa PRL w latach 1944-1990. Projekt jest również reakcją na niedawne orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, który w dniu 6 czerwca 2013 r. nie dopuścił do rozpatrzenia skargi Adama Cichopka i 1627 innych osób przeciwko Polsce. Wspomniana skarga m.in. Adama Cichopka oraz Lucyny Tulei dotyczyła obniżenia im wysokości świadczenia emerytalnego za okres pracy w służbach specjalnych PRL. Na skutek ustawy dezubekizacyjnej przyjętej przez Sejm w 2009 roku około 41 tys. funkcjonariuszom aparatu bezpieczeństwa PRL i 9 członkom WRON obniżono emerytury, które otrzymali za wierną służbę systemowi komunistycznemu.

Jak czytamy w uzasadnieniu ww. ustawy „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stoi na stanowisku, że służba w organach bezpieczeństwa w latach 1944-1990 była pracą skierowaną przeciwko wolnościowym dążeniom Narodu Polskiego”. Również Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu w swoim orzeczeniu przypomniał, że funkcjonariusze SB pracowali dla aparatu bezpieczeństwa wzorowanego na sowieckim KGB, porównując służby specjalne PRL do niemieckiej Stasi oraz rumuńskiej Securitate. Trybunał przypomniał również, że wszystkie te formacje powstały po to, aby łamać prawa człowieka, chronione przez Europejską Konwencję Praw Człowieka, którą kieruje się w swoich orzeczeniach ETPCz w Strasburgu.

Zdaniem projektodawców niedopuszczalnym jest dalsze trwanie systemu prawnego w Polsce, który przewiduje szczególne przywileje emerytalne dla osób działających przeciwko narodowi Polskiemu. Z uwagi na panujący w naszym kraju kryzys finansowy nie stać nas na utrzymywanie przywilejów ludzi, których działalność została negatywnie oceniona przez historię. Biorąc pod uwagę ww. orzeczenie ETPCz oraz trudną sytuację finansową ludzi, którzy walczyli o wolność i niepodległość Polski, a którzy byli masowo prześladowani przez funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa PRL konieczne jest – z punktu widzenia konstytucyjnej zasady sprawiedliwości społecznej – obniżenie świadczenia emerytalnego tych funkcjonariuszy do wysokości odpowiadającej realiom systemu emerytalnego w Polsce.

Dziś wysokość najniższej emerytury gwarantowanej przez ZUS to 831 złotych i 15 groszy. Świadczenie w takiej wysokości pobiera około 350 tysięcy osób w skali całego kraju. Natomiast emerytury byłych funkcjonariuszy SB nie są wypłacane z ZUS ale z Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (ZER) – są więc one finansowane z innego źródła, pomimo iż są one waloryzowane tak jak emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z art. 6 ustawy *o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin*.

Wnioskodawcy uważają, iż przywileje emerytalne związane z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL nie zasługują na ochronę prawną ze względu na działanie tych osób na szkodę państwa polskiego. Ochrona prawna tych przywilejów stanowiłaby naruszenie konstytucyjnej zasady sprawiedliwości społecznej.

Należy podkreślić, iż Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu uznał, że praca funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa powinna być uważana za istotną okoliczność dla zdefiniowania i uzasadnienia kategorii osób, które mogą być objęte redukcją świadczeń emerytalnych.

2. Przedstawienie stanu obecnego oraz różnice między dotychczasowym a przewidywanym stanem prawnym.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami ustawy *o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin* do okresów równoważnych ze służbą w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego czy innych służbach mundurowych zalicza okresy służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990, w rozumieniu ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji *o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów*, przy czym wymiar emerytury za te okresy (służby w aparacie bezpieczeństwa PRL) wynosi 0,7% za każdy rok służby. Tę samą zasadę

stosuje się względem osób będących członkami Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego za każdy rok służby w Wojsku Polskim po dniu 8 maja 1945 r.

Zgodnie z przedstawioną nowelizacją, wnioskodawcy proponują obniżenie podstawy wymiaru świadczenia emerytalnego z 0,7% do 0,25% za każdy rok służby. Biorąc pod uwagę informację podaną przez MON, dotyczącą średniej wysokości dzisiejszego świadczenia emerytalnego funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa PRL (wynoszącą ok. 4143 zł brutto) należy uznać, iż obniżenie podstawy wymiaru świadczenia jest w pełni uzasadnione. Jak już wcześniej wspomniano wysokość najniższej emerytury gwarantowanej przez ZUS to 831 złotych i 15 groszy. Świadczenie w takiej wysokości pobiera około 350 tysięcy osób w skali całego kraju. Dlatego też kwota świadczenia emerytalnego funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa PRL jest - w porównaniu z emeryturą gwarantowaną przez ZUS – kwotą wyjątkowo wysoką i niczym nieuzasadnioną. Dlatego też organy emerytalne służb mundurowych dokonają z urzędu ponownego ustalenia prawa do świadczeń oraz wysokości świadczeń.

3. Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne.

Proponowana nowelizacja ustawy przyniesie pozytywne skutki społeczne w postaci odpowiedzi na apel obywateli poszkodowanych przez aparat bezpieczeństwa PRL w postaci należytego uregulowania wysokości świadczeń emerytalnych funkcjonariuszy bezpieczeństwa. Skutkiem społecznym przedstawionego projektu będzie realizacja konstytucyjnej zasady sprawiedliwości społecznej w postaci obniżenia świadczenia emerytalnego funkcjonariuszy do wysokości odpowiadającej realiom systemu emerytalnego w Polsce.

Wprowadzane zmiany wpłyną pozytywnie na czynniki gospodarcze, poprzez poprawę stanu budżetu państwa w zakresie oszczędności pochodzących z systemu emerytalnego.

Przyjęcie proponowanych rozwiązań przyniesie pozytywne skutki finansowe w postaci oszczędności w budżecie państwa. Szacuje się, że niniejszy projekt ustawy będzie dotyczył co najmniej 25 tysięcy byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa. W wyniku wejścia w życie niniejszych przepisów, świadczenia emerytalne wypłacane z budżetu państwa przez organy emerytalne uległyby zmniejszeniu o kwotę ok. 300 mln zł rocznie.

Skutkiem prawnym proponowanej nowelizacji będzie obniżenie podstawy wymiaru świadczenia emerytalnego członkom WRON oraz funkcjonariuszom aparatu bezpieczeństwa PRL z obecnie obowiązującej 0,7% do 0,25% oraz z 2,6% do 0,92% za każdy rok służby.

4. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych.

Przedstawiona nowelizacja ustawy nie będzie wymagać wydania nowych aktów wykonawczych. Na mocy wprowadzanych przepisów, właściwe organy emerytalne będą zobowiązane do dokonania z urzędu ponownego ustalenia prawa do świadczeń oraz wysokości tych świadczeń w stosunku do osób, będących członkami Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego oraz osób, które pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990.

5. Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej, co potwierdza orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu z dnia 6 czerwca 2013 r., dotyczące oddalenia powództwo Adama Cichopka i 1627 innych osób przeciwko Polsce. Przedstawiona sprawa dotyczyła tzw. ustawy dezubekizacyjnej przyjętej przez Sejm w 2009 r. Na skutek zmian wprowadzanych w ustawie, około 41 tys. funkcjonariuszy służb specjalnych PRL i 9 członkom Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego obniżono emerytury, które otrzymali za służbę systemowi komunistycznemu.